

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **A. T.**
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 25 lipca 2025 r.
wniosku obrońcy skazanego
o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza
od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt V KK 65/25.**

UZASADNIENIE

Obrońcy skazanego A. T. wnieśli kasacje od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 października 2023 r., sygn. akt II AKa 170/22, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 6 października 2021 r., sygn. akt IV K 34/13.

W Sądzie Najwyższym sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą V KK 65/25 i zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej przydzielona sędzi Annie Dziergawce. Zawiadomieni o tym obrońcy skazanego złożyli wnioski o wyłączenie tej sędzi od udziału w sprawie. Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2025 r. Sąd Najwyższy na podstawie 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. wyłączył sędzię Annę Dziergawkę od rozpoznania sprawy kasacyjnej V KK 65/25.

Następnie w trybie losowego przydziału sprawa trafiła do referatu sędziego Stanisława Stankiewicza, co skłoniło jednego z obrońców skazanego A. T. , adw. K. B. , do złożenia pismem datowanym 22 maja 2025 r. wniosku o wyłączenie tego sędziego od udziału w sprawie. Wniosek (zarejestrowany pod nr KRI 1063) został przydzielony do rozpoznania sędziemu Pawłowi Kołodziejskiemu, jednak wspomniany obrońca pismem z dnia 13 czerwca 2025 r. wystąpił o wyłączenie wymienionego sędziego od rozpoznania tego wniosku o wyłączenie sędziego Stanisława Stankiewicza. Z wnioskiem takim pismem datowanym 16 czerwca 2025 r. wystąpił również drugi obrońca – adw. Z. Ć. . Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 21 lipca 2025 r., V KK 65/25 (KRI 1092) wyłączył sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie z wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza od udziału w sprawie o sygn. akt V KK 65/25. Niezależnie od wspomnianego wniosku z 16 czerwca 2025 r. pismem datowanym 12 czerwca 2025 r. adw. Z. Ć. wystąpił o wyłączenie sędziego Stanisława Stankiewicza od rozpoznania sprawy A. T. , z uwagi na:

„1. brak spełnienia przez sędziego standardów niezawisłości i bezstronności, a to w związku z wadliwym konstytucyjnie sposobem jego powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw,

2. podniesienie w kasacji zarzutu wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a to wobec orzekania przez Sąd Apelacyjny w składzie, w którym dwoje sędziów zostało powołanych na urząd przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną nowelizacją z 2017 r. – co oznacza, że SSN Stanisław Stankiewicz miałby oceniać, czy taka przyczyna odwoławcza zaistniała, również będąc powołanym na urząd sędziego SN w analogicznym trybie, co powoduje, że niniejsza sprawa – zgodnie z orzecznictwem Izby Karnej Sądu Najwyższego – dotyczy sędziego Stanisława Stankiewicza w sposób bezpośredni”.

Wniosek został zarejestrowany pod nr KRI 1093, zaś procedując w przedmiocie tego wniosku Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pkt 2 obrońca błędnie wskazał, że sędziowie zasiadający w składzie orzekającym Sądu Apelacyjnego w Łodzi zostali powołani na urząd przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną nowelizacją z 2017 r. Zgodnie z art. 179 Konstytucji decyzję w tym względzie podjął Prezydent RP. Nie rzutuje to jednak na merytoryczną ocenę wniosku, który zasługuje na uwzględnienie, zwłaszcza że powołano w nim szereg orzeczeń Sądu Najwyższego o wyłączeniu sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w poszczególnych sprawach z analogicznych powodów jak wskazane w przedmiotowym wniosku.

W kasacji sporządzonej przez adw. Z. Ć. podniesiono m.in. zarzut zaistnienia uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., polegającego na wydaniu zaskarżonego wyroku przez Sąd Apelacyjny w Łodzi nienależycie obsadzony, „z uwagi na brak spełnienia standardów niezawisłości i bezstronności, a to w związku z zasiadaniem w nim sędziego X.Y. i sędzi X.Y.1, którzy to sędziowie zostali powołani na urząd sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw”. Należy też odnotować, że taki sam zarzut został podniesiony w kasacji sporządzonej przez adw. K. B. .

Ma to znaczenie w sytuacji, gdy wyznaczony do orzekania w sprawie kasacyjnej A. T. sędzia Stanisław Stankiewicz na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego został powołany przez Prezydenta RP również na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany na mocy wspomnianej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. Rodzi to bowiem obawę, że rozpoznając kasację wymieniony sędzia nie byłby w stanie zachować obiektywizmu, skoro oceniając wspomniany zarzut z pewnością miałby w polu widzenia własny status zawodowy, który podważyłby uznając zasadność zarzutu. Zatem nie bez racji we wniosku nawiązano do zasady *nemo iudex in causa sua*, której naruszenie podałoby w wątpliwość rzetelności procesu kasacyjnego.

Należy też przypomnieć, że w pkt 6 uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, stwierdzono, iż środek odwoławczy zawierający zarzuty dotyczące uchybienia w procedurze powołania

sędziego, nie może być rozpoznany przez sąd, w skład którego wchodzi osoba powołana w takiej samej procedurze. Wypada uznać, że odnosi się to również do składu Sądu Najwyższego mającego rozpoznać kasację, w której treści, względnie w drodze uzupełniającej sygnalizacji, podniesiono zaistnienie uchybienia mającego źródło w procedurze powołania sędziego.

W odniesieniu do pkt 1 wniosku należy odesłać do powołanej przez obrońcę uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, w której m.in. stwierdzono, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. W świetle tej uchwały (zbędne jest przytaczanie argumentacji uzasadniającej tezę, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, nie powoduje utraty jej mocy prawnej; w tym względzie wystarczy odesłanie do takich judykatów Sądu Najwyższego, jak: uchwała z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22; uchwała składu 7 sędziów z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; postanowienia: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 29 września 2021 r., V KZ 47/21; z dnia 18 stycznia 2022 r., I KZ 61/21; z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i I KO 80/21; z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; z dnia 18 września 2024 r., I KZ 30/24; wyroki: z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21; z dnia 12 grudnia 2023 r., II KK 74/22 i in.) zasługuje na aprobatę staranie obrońców, by Sąd Najwyższy orzekający w sprawie osoby, którą reprezentują, był należycie (prawidłowo) obsadzony i tym samym by nie było podstaw do twierdzenia, że i na tym szczeblu orzekania zaistniało uchybienie wskazane w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., jak też naruszenie standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, nakazującego rozpoznanie sprawy przez niezależny i bezstronny sąd ustanowiony ustawą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21; z dnia 17 marca 2022 r., II KO 12/22; z dnia 28 kwietnia 2022 r., IV KO 32/22; z dnia 6 lipca 2022 r., IV KO 66/22; z dnia 13 grudnia 2023 r., V KK 272/22; z dnia 31 stycznia 2024 r., III KK 406/23 i in.).

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

[a.ł]